

Tárnokréti község története

A FALU TÖRTÉNETE

Győrtől 35, Csornától 17 km távolságra van. Önálló község a bősárányi körjegyzőségben. Területe 9.54 km². 1908-ig Réti nevet viselte. Az 1898. évi IV. törvénycikk 2. §-a alapján megállapított neve lett Tárnokréti. A tárnok előtag eredete onnan származik, hogy királyi tárnokok földje volt. A réti utótag pedig a körül ölelő sok rétséget takarja. Határán keresztül vezet el az u.n. „római út”, Appius Claudius által építve. Régi helység, mely a győri, majd a mosoni vár földje volt, lakói pedig a vár szolgái. 1210-ben II. Endre király területéből 2 ekényit, körülbelül 500 magyar holdat Poth nádornak adományozott. Réthi 1212-ben Győri várhoz tartozó várjobbágysági falu, a győri vár és királyi tárnokok földje. 1251-ben Móric mester nyitrai főispán Réti majorságát a Mórighidai Premontrei Prépostságnak ajándékozta a Kapi földekkel együtt. 1372-ben már a Pokyak a birtokosai. 1544-ben pedig Ostffy László is a Pokyak mellett.

1609. évi összeírás szerint ez a két család szerepelt. De 1610-ben már Gyapay György, aki előkelő Győr vármegyei család tagja. Felesége Czakó Elízia révén örökölte Cakóházát. 1613-ban Zánthó István, 1677-ben Gyapay Miklós, Csáfordi Nagy György, és Irdenci János vannak említve birtokosként. 1700-ban, 12 házban 56-an éltek. Lakossága a Moson megyei Pusztasomorjából és a Sopron megyei Lózsi (Nagylózs) községekből népesített évszázadokkal ezelőtt. Lakosság a földesurai hitét követve vándorolt. 1701-ben elkészült a falu régi pecsétnyomója, melyet a Xantus János múzeumban őriznek. 1768-ban Mária Terézia úrbéri rendelete alapján elkészült Réthi helység tabellája az Urbárium, mely meghatározta a földesúri birtokhoz tartozó jobbágyságok szolgáltatásait. 1831-ben, kolerajárványban 12-en, 1832-ben 11-en hunytak el. 1842-ben a nemesi összeírás 12 családot említ Réthiben. 1886-ban megalakult a Réti Önkéntes Tűzoltó Egylet. Az első világháborúba 70 fő vonult be. Tizenhét hősi áldozattal szolgáltak a hazának. Az 1900-as évek elején megépültek az Új sor, a mai Fő utca Rábcakapi felé eső részének első házai. A Tanácsköztársaság kikiáltása után itt is megalakult a direktórium. A bukás után a vezetőt több társával internálták, többen rendőri felügyeletet kaptak. 1924-ben a Győri Székeskáptalan birtokából a Réthiek számára 80 magyar holdat parcelláztak a Markotabödögei határban. 1928-ban a földbirtokreform folyamán földhöz jutottak kölcsönt kaptak a föld árának kiegyenlítésére. A lakosság létszáma 1941-ben volt a legmagasabb, 571 fővel. 1943/44-ben közel 600 fő lett a község lélekszáma a menekültek és az itt állomásozó katonaság miatt. 1944. november 16-án német katonák érkeztek. 1945. január 3-án a német katonák elmentek a faluból, magyarok jöttek helyettük.

1945. márciusban a visszavonuló német katonák felrobbantották a Rábcát átívelő fahidat. A községünk környékén, főleg a folyó bal partján több szovjet és német katona halt meg. Az ideiglenes pontonhíd építésénél elesett két szovjet katona – egy közlegény és egy tiszt - holttestét először a tanítókert végébe, majd később a temetőben helyezték végső nyugalomra. Kiletüket a legnagyobb igyekezet ellenére sem sikerült megtudni. Március 28-án nagycsütörtök este felszabadult a község, Az orosz katonák éjjel fél 12-kor bevonultak. Másnap, 29-én, nagypénteken reggel a Hanságban és Lébény mellett felállított német tábori és sorozatvető ütegek tűz alá vették a németek által felrobbantott Rábca híd környékét, majd az

egész falut. Az orosz tüzérség a tüzet viszonzta. 30-án nagyszombat hajnalig tartott, a tüzharc. Az orosz csapatok nagyszombaton elvonultak. A német gránátok zöme a falun kívül, a temető felé vezető út mentén csapódott be, s lakatlan területen lényegesebb kárt nem okozott. A temető néhány, lövést kapott sírköve, ma is emlékeztet a múltra. A faluban robbant gránátok 4 lakóházat, valamint a kovácsműhelyt erősebben megrongálták. Kisebb sérülést több ház kapott. Jáni Györgyöt egy orosz lövedék ölte meg, ketten súlyosabban megsebesültek... Könnyebb sérülés több személyt is ért.

A második világháborúba 100-an vonultak be. Közülük 33-an fiatal fiúk, leventék. A háború 21 hősi halottat követelt. A hősi halottak emlékére 1926-ban és 1989-ben emléktáblát avattak a templom falán. Mivel a község zárthatárú, nagybirtoktól távol eső volt, kiosztható föld hiányában a kitelepülés már korábban, a háború előtt megindult, a biztosabb megélhetés reményében Györsövényházára, Hegyeshalomra, Kisudvarra, Levélre. 1948-ban megépült az akkori Sztálin út, ma Új utca első háza. 1949-ben újabb mérőföldkő, kigyulladt a villanyfény. 1950. október 27-én megalakult a Községi Tanács 37 tanácstaggal és 7 tagú végrehajtó bizottsággal. Hosszú évekig a határsáv miatt csak engedéllyel lehetett bejutni a faluba. Az 1952-ben a begyűjtési versenyben elért megyei második, járási első eredményéért a falu hangos híradót kapott, mely a házak tetején elhelyezett nagy hangszóróival felváltotta a dobszóval hirdető kisbírót. A Rákóczi induló zenéje után az emberek csoportokban hallgatták az utcán a hirdetőményt. Nyáridőben vasárnapokon a jó kívánságokat, zenét küldtek a lakosságnak. 1953-ban bekötötték a vezetékes rádiót (szatyor rádió), melynek erősítője a tanácsházban volt és a Kossuth adót közvetítette. 1954. július 23-án egy szakasz műszaki katona érkezett a faluba, hogy az elmerült Rábca híd helyett, egy ideiglenes pontonhidat építsenek. Árvízveszély volt. A híd összeállítás után gépkocsikkal segítették a folyón túl lévő termény betakarítását. 1956. október 25-én 12.40-kor Tárnokréiben kitűzték a magyar nemzeti lobogót. Tüntetés és felvonulás volt a faluban, majd megválasztották a helyi Nemzeti Bizottságot és tagjait. Később a bizonytalanság láttán, a tragikus hírek részben rémhírek hallatára sokakban felmerült a kilátástalanság. 21 fiatal hagyta el az országot egy jobb jövő reményében. A lelkész november 4-i feljegyzése szerint, nap-mint nap százával menekülnek Ausztriába a falun keresztül. A menekültekről az utolsó feljegyzése december 9-én volt. 1956-ban a kőműves kimérte a kultúrház alapját. 1960-ban használatba vették a sok utánjárással, rengeteg társadalmi munkával és jelentős anyagi támogatással elkészült a kultúrházat. 1962-ben társadalmi munkával elkészültek a járdák, 1966-ban a ravatalozó. 1966. szeptember 30-án megszüntették az önálló községi tanácsot, a közigazgatási székhely Rábcakapi lett. 1966 október 1-jén megszüntették a vezetékes rádiót. 1968-ban elkészült a tűzoltószertár és az orvosi rendelő. 1975. január 01-től Tárnokréti a hét községet felölelő Bősárkányi Közös Tanácshoz tartozik. 1980-ban megszűnt az iskola, mert az alsó tagozatosok létszáma 8 főre csökkent. Az általános iskolai oktatásra teljes egészében a bősárkányi oktatási intézményben került sor. 1986-ban egészséges vezetékes vizet kapott a falu és a temető. A községbe az igazi változást az 1990-es választásokkal beköszöntött önállóság hozta.

1990-ben megalakult az önkormányzat. Wimmer Lóránt polgármester kezdeményezésére 1990 őszén - az akkor 247 lelket számláló kisközségben - iskolaépület hiányában, az imaházban 3 gyermekkel megkezdődött a tanítás. 1991. december 16-án átadták a

forgalomnak a régi római út nyomvonalára épült Tárnokréti-Lébény közötti 7,8 km hosszú aszfaltozott közutat, ezzel megszűnt a falunk zsákutcás jellege, csökkent az utazási idő Győr felé. 1994. októberben befejeződött a falu páratlan oldalán a bitumenes járda építése, valamint a temető közművesítése. 1994. november 27-én 38 egyéni előfizetőhöz kötötték be a korszerű telefonvonalat.

1994. december 11-én az elhunyt Wimmer Lóránt helyett, Jerger Frigyesnét választották polgármesternek. 1995. május elsején volt az első falunap. Színes képeslap jelent meg a faluról. 1995-ben megszüntették az iskolát, két év múlva pedig az óvodát, mivel a létszám lecsökkent. Ma Bősárkányba járnak a gyerekek. 1996-ban május utolsó vasárnapján a Hősök napján, Isten szent ege alatt szép, emlékezetes műsor keretében avatták fel és áldották meg a község zászlóját, melyre a gazdakör, a tűzoltóegylet, nőegylet és az óvodások kötöttek emlékszalagot. 1999. június 5. 5. falunapot szervezte meg a képviselőtestület. A főtéren tűzoltó emlékparkot avattak, melynek díszje egy 1900-ból származó tűzoltókocsi.

1999. októberben elkészült Tárnokréti-Cakóháza közötti útfelújítás. 1999. november 7-én bekötötték az első lakásba a gázt. 2001. június 16-án került sor a Millenniumi ünnepségre. A templomban tartott ünnepségen dr. Németh Éva a Megyei Közigazgatási Hivatal vezetője a magyar kormány nevében átadta a millenniumi zászlót Jerger Frigyesné polgármesternek. 2001. augusztus 18-án történt a Kegyeleti park átadása. 2002 júliusában befejeződött a Kis utcában az útépítés. 2003. szeptember 23-án Áder János a térség országgyűlési képviselője és Szakács Imre a Megyei Közgyűlés elnöke ünnepélyes keretek között adták át az Új utca felújított burkolatát. 2004. május 01-jén a falu apraja nagyja részt vett az ország Európai Unióhoz történő csatlakozás ünnepségén, melynek keretében átadták a felújított autóbusz fordulót.

2006. június 03-án átadásra került a felújított volt kultúrház, amely az átépítése során a anyagi nehézségek bürokratikus áthidalása miatt sok nehézséget okozott a polgármesternek és a testületnek. Ma Közösségi házként funkcionál. E rendezvényen Szakács Imre a Megyei Közgyűlés elnöke átadta a megyezászlót. 2006. október 1-jén polgármester és képviselőválasztáson Jankovits Ferencnét választották polgármesternek. 2007. április 29-én az önkormányzat a más településen élő falunkból elszármazottak részére találkozót szervezett. Megtelt a falu temploma, majd a közösségi ház. 2007. augusztus 1-jén megjelent a helyi újság, a Tárnokréti Hírmondó. 2008-ban közgyűjtés eredményeként szép faszervezetű tetőt építettek a tűzoltók terén kiállított régi, alaposan elkorhadt tűzoltófecske kocsijá fölé. Egyúttal új kerekeket és felújítást is kapott a jármű. 2010. április 4-én adták át a felújított orvosi rendelőt. 2010. június 26-án tartották a 800... évforduló tiszteletére szervezett tartalmas és emlékezetes rendezvényeket. Ekkor adták át a község főterén lévő, a falu címerével ékesített hősi emlékművet, játszótérrel. Megnyílt a helytörténetet bemutató tájház. Kopjafát avattak a Duna vadásztársaságnál.